EU- ja kauppapolitiikka
EK Bryssel
Santeri Suominen

6.10.2021

Eurooppalaiset vihreät joukkovelkakirjalainat
Talousvaliokunnalle asiassa U 43/2021 vp

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt Elinkeinoelämän keskusliitto EK:lta lausuntoa otsikkoasiassa. EK esittää lausuntonaan seuraavan.

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi eurooppalaisista vihreistä joukkolainoista (eurooppalaiset vihreät joukkolainat)

Komissio antoi 6.7.2021 lainsäädäntöehdotuksen eurooppalaisista vihreistä joukkolainoista (COM(2021) 391 final). Lainsäädäntöehdotus on osa komission laajempaa kestävän rahoituksen strategian toimenpidekokonaisuutta. Vihreällä joukkolainalla tai joukkovelkakirjalla (*green bond*) tarkoitetaan esityksessä joukkolainaa, jolla sijoitetaan ympäristön kannalta kestäviin kohteisiin tai kohteisiin, joissa on keskimääräistä paremmin huomioitu ympäristönäkökulmat. Vihreisiin joukkolainoihin liittyy riski viherpesusta eli siitä, että markkinoidaan jotain ympäristöystävällisenä, mikä ei todellisuudessa ole sellaista.

Komission tavoitteena o luoda selkeä ja määritelty EU:n kestävän rahoituksen taksonomiaan nojaava standardi vihreille joukkolainoille. Komissio ehdottaa EU-standardille ja joukkolainojen vihreyden takaajille, niin kutsutuille ulkopuolisille arvioijille, EU-tason valvontaa. EU-standardin vihreyden määritelmä perustuisi EU:n kestävän rahoituksen taksonomian kriteereihin.

EK pitää Suomen kantaa esitykseen pääosin perusteltuna.

Huomautamme kuitenkin, että esitetyn EU-standardin vihreys määritellään EU:n kestävän rahoituksen taksonomiassa, jota parhaillaan työstetään. Näin ollen taksonomiakehikon mahdolliset valuviat ja puutteet esim. teknologianeutraliteetin toteutumisessa saattavat heijastua myös esitettyyn eurooppalaiseen vihreiden joukkolainojen käytettävyyteen. Kuten EK on aiemmin lausunut taksonomian valmistelun yhteydessä, taksonomiakriteeristössä on tällä hetkellä merkittäviä puutteellisuuksia, jotka eivät edesauta ilmastonmuutoksen vastaisia toimia tai biodiversiteetin suojelua.

EK korostaa, että esitetyssä vihreiden joukkolainojen kehikossa ei ole sinänsä mitään vikaa. Yhdymme valtioneuvoston laatimiin arvioihin esityksen taloudellisista vaikutuksista. On todennäköistä, että toimijoille, jotka aikovat liikkeeseen laskea standardin mukaisia vihreitä joukkolainoja tai toimia standardin mukaisten joukkolainojen ulkopuolisina arvioijina, aiheutunee taloudellisia kustannuksia. Tämä johtuu pitkälti kehikon vaatimuksista mm. ulkopuolisten arvioijien ja verifioijien käyttämisestä mahdollisen viherpesun ehkäisemiseksi.

Jää siten nähtäväksi, millaiseksi esitetty vihreiden joukkovelkakirjojen markkina EU:ssa muodostuu. Jotta esitetyn markkinan koko potentiaali voitaisiin vapauttaa vihreän siirtymän käyttöön, tulisi taksonomiakriteeristön valuviat korjata. Vasta tämän jälkeen EU-taksonomiaan perustuva oma velkakirjastandardi voinee todella menestyä markkinoilla.

Kysymys EU Green Bond -standardin statuksen menettämisestä liikkeeseenlaskun jälkeen tehtävien taksonomiamuutosten myötä

EK huomauttaa, että komission esitykseen sisältyy eräs merkittävä puute, jota ei ole huomioitu Suomen kannassa.

Komission ehdotusta on tarpeen muuttaa sen osalta, että nyt vihreät joukkolainat uhkaavat menettää EuGB-statuksensa, jos taksonomiaa muutetaan joukkolainan liikkeeseenlaskun jälkeen. Rahoitusmarkkinoilla sellainen arvopaperi, jonka status uhkaa muuttua ennalta arvaamattomalla tavalla, ei ole houkutteleva kenenkään näkökulmasta: ei lainanottajan, liikkeeseenlaskijan eikä sijoittajan**. Siksi velkakirjat, jotka ovat olleet EuGB-kriteerien mukaisia liikkeeseenlaskuhetkellä, tulee vapauttaa taksonomiakriteereihin myöhemmin tehtävistä muutoksista.**

Koko taksonomiakriteeristön eräs ydinidea on sen dynaamisuus. Tämä tarkoittaa sitä, että tekninen kriteeristö tulee muuttumaan ajan myötä. Tämä on ymmärrettävää ja hyväksyttävää, sillä kriteeristön pitäisi perustua parhaaseen tieteelliseen tietoon ja tiede puolestaan kehittyy jatkuvasti. Tällä ajan myötä muuttumisella on myös perusteltu komissiolle annettua mittavaa lainsäädäntövallan delegointia teknisten kriteerien osalta (komission delegoitujen asetusten mittava käyttö). Näin ollen on erittäin tärkeää huomioida, että taksonomiakriteeristö tulee todennäköisesti muuttumaan kesken joukkolainan juoksuajan eli bondin lainaajan. Tämä kysymys tulisi ehdottomasti huomioida EU:n vihreiden joukkolainojen standardissa edellä esitetyllä tavalla.

EK viittaa myös Finanssiala ry:n lausuntoon asiassa ja yhtyy siinä esitettyihin lisäperusteluihin tältä osin.

Vihreiden joukkovelkakirjojen markkina ei saa parhaita mahdollisia edellytyksiä kehitykselleen, jos standardiin jää merkittäviä valuvikoja jo lähtökohtaisesti.